

"המעט שאנו, החיים, יכולים לגמול לחברינו המתים -
הוא הזיכרון ההולך אחריהם ואיתנו"
יצחק רבין

סעדיה קהא Seadya Kaha

7

12.2.1939 – 1905

תרס"ה - כ"ג בשבט תרצ"ט

נחקר בידי קובי אברמוב
יולי 2025

"כִּי מֵדִי דְבָרִי בּוֹ זְכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

ארגון המתנדבים 'לתת פנים לנופלים', עוסק בהנצחה של חללי מערכות ישראל אשר נפלו טרם קום המדינה ובמלחמת השחרור.

מתנדבי הארגון עוסקים בקידום תוכניות ופעולות הנצחה שונות. עיקר תשומת הלב מופנה להשלמת פרטי חייהם

של חיילים עלומים, אשר מצבותיהם חסרות מידע וקורותיהם ותמונותיהם, באתר יזכור של משרד הביטחון, חסרים.

רובם של אותם חיילים עלומים הינם ילידי אירופה, נצר אחרון למשפחתם, שרידי וניצולי שואה או חיילים בודדים מארצות ערב.

לחלקם אין קבר או מצבה לפקוד וסיפור חייהם הוא היחיד שמנציח זכרם.

לצד חללי מערכות ישראל, קיים הארגון פרויקט מיוחד עם המוסד לביטוח לאומי לקידום הנצחה של נפגעי פעולות איבה, אשר נרצחו

בפרעות תר"פ-תרפ"א, במהלך המיזם סייע הארגון להשלמת סיפור חייהם החסר ומציאת תמונותיהם של הנופלים.

לצורך השלמת סיפור חייהם החסר, נוברים החוקרים, בארכיונים בארץ ובחו"ל,

מנסים לאתר בני משפחה וחברים ולדלות כל קצה חוט ומידע שיכול להוביל להשלמת סיפור חייהם החסר ובעיקר תמונת פניהם.

המסמך הזה, הינו סך המסמכים שנמצאו אודות החייל אשר אפשרו למעשה, סיפור קורותיו והשלמת סיפור חייו שהיה חסר.

דף יזכור

מקור: אתר יזכור, משרד הבטחון

בדף חסרים הפרטים הבאים :
תמונה באיכות טובה, שם אם

טרום הקמת המדינה

נפל ביום כ"ג בשבט תרצ"ט (12.02.1939)
בן 34 בנופלו
מקום מנוחתו בית העלמין האזרחי רחובות-תרן

סעדיה קהא

בן דוד

הדלקת נר לזכרו

תווית נר זיכרון להדפסה הדפסת עמוד הנצחה

סיפור חייו

בן דוד. נולד בשנת תרס"ה (1905) בתימן ובשנת תרפ"ב (1922) עלה לארץ-ישראל. הוא התגורר בשכונת התימנים שעריים שליד רחובות, עסק הרבה בספורט, היה חבר פעיל ב"מכבי" רחובות, שיחק כדורגל וזכה בתחרות הליכה למרחק 20 ק"מ כ"ר"בן הליכה".

בפרוץ מהומות הדמים תרצ"ו-תרצ"ט נתמנה על ידי ארגון השומרים הכללי כאחראי לאיזור השמירה כפר אהרון - נס ציונה ומילא תפקידו במסירות ובאומץ. בליל כ"ג בשבט תרצ"ט (12.2.1939), בשבתו בחדר עם חברו בבית קיצוני במושב נס ציונה, הותקפו השניים ביריות דרך חלון חדרם. סעדיה נהרג במקום. הוא הובא למנוחות בבית העלמין ברחובות. הניח אישה ושני ילדים.

בעתון "דבר" נדפסה רשימה לזכרו ועל נסיבות נפילתו. בספר "נס ציונה תרמ"ג-תשי"ג פורסם סיפור חייו.

סיפור חייו

הקדשות וזיכרונות

מקום מנוחתו

הנצחה באנדרטאות

 דפדוף בסיפורי הנופלים

לפי א-כ ☐ לפי תאריך נפילה ☒

הבא < > הקודם

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

קבר החייל –סעדיה קהא

החייל קבור בבית העלמין הישן (תר"ן) ברחובות
שורה כ"ח ; קבר 17

על המצבה מפורטים:

שם האם : יהודית (חסר באתר יזכור)

שנת עלייה: תרצ"ז (סותר את תרפ"ב שבאתר יזכור)

"כִּי מֵדִי דְבָרִי בּוֹ זָכָר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

סעדיה קהא- מודעת המועצה המקומית רחובות על נפילתו

מקור: ארכיון רחובות

 Local Council
REHOVOT
Tel. 204 - P.O.B. 11.

בתשובה נא להזכיר
In reply please quote
No. _____

המועצה המקומית
רחובות
תלפון 204 - תבת דאר 11.

רחובות, יום _____ לחדש _____ תרצ"____ 193 _____
Rehovot, the _____

החל מלפני ארבעים שנה הנני מודיע על מה
הנני סעדיה קהא ז"ל
אשר נפיל מלך ארץ ישראל ביום זה
האירוע יוצא הוא שזה 10 שנים
עם פטירתו שזאת ארבעת קלמאז מלך
ההלאה בזה יום יסעודי.

המועצה המקומית
המחלקה המנהלית

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

עיתון הבוקר ,
13 בפברואר 1939
מקור: הספריה הלאומית

רגעיו האחרונים של סעדיה קאה

סופרו המיוחד סעדיה קאה תמונת הרצה — משפחת אכסלרוד נכנסת לצריחה
העברית — יו"ר ועד נס-ציונה — אל הישוב ומוסדותיו. —
העברית ה' יעקב לרד' יו"ר ועד כפר החרוץ.

אל כפר החרוץ כחריים פגשו בל האחד פלח
את לבו חושני קרב את זרועה
זלמן. חברי לספריה נשחטת. וכך
הוציא את חיי. בזהירות יצא אל המסעדה
על ספת לעבור לחדר השני. הספון, אולם
אף מכאן. מכיוון פתח. ניתב עליו ירידת.
הוא באלץ לשכב בטקסה. גורד לפעלה
מארבעים יריות אשר פגעו גם בצורף
הספון. בו כרה משפחת אכסלרוד. הכור
ריוס חדרו בקירות זעזעה. כידוע בגור
הצורף.

הכנה אחרון מינף. אשר בר לא רחוק
מצורף טונים. ספס את הירידה. יצא מיד
מביתו לתפוק עוד לראות את המרצחים.
אשר קראו לו: "תאכל יא באשר". יא ישר
לר. לאסור: "בוא סופר העיר". התג
יחד בעקבותיהם. הללו בנללן.
זלמן קרוע מוסר. כי יריות המרצחים
היו מאירות. "יריות מספרי" (יריה מאי)
זה מצדה כי קלע הכדור סרות במספרי
ולכן הוא טופף. כדורים כאלו חכם גרמנים
המכאן שבירי המרצחים היה במק גרמני.
כצורף של אכסלרוד

הצורף בו התגוררה משפחת אכסלרוד
עושה רעם פועם. קירותיו ספערב
בנוקבות ביריות רבות. סלילהמסה פגור
אלים בדם. השפחה בה היה צפוף הבן
הצורף אף היא סנוקסס מכדור המרצחים
פחבר סגברת אכסלרוד צפיקה היתה
בזכנת האוכל ליום הכהרת לבתם בה
היה. לבגם בן הילד וזה עצמה. כי בלם
עובדים בעבודות הקטן והאריה בטקס.
ואף לבצל העובד בתל אביב ואשר בא
למספחה ליום המסחה. יום חשבת. רק
ביום שני זה צבחה המספחה לגור בצי
ריוס ליריהם חתופה.

נס משפחת זילברמן

גם לצורף הספון. בו כרה משפחת
זילברמן. חדר כדור המרצחים לספה. בה
ימן סר זילברמן. ונתקע בכסת. כדור
שני בפץ את משפחת החלק.
ר"ב התליכה.

סעדיה קאה נדע לשם כסופר אסור
כאר. חבר ל. ארגון המוסדות. הוא ספר
שנתיים בכפר החרוץ מיום פרוץ המהומות
ואחר כך הוזמן כאחראי לספריהים כי
גם פרדסים בנס-ציונה. היה חבר סופר
תאמן ב. סבביהולות. עתונות. שהוא
שארץ את בני סבונח-שפריים. באגודת
ה. מכבי המוסדות. היה משחק בכדור-רגל
במוצות. מכבי רחובות.

אשתד זכה בתחרות-העליונה בתח
רוחית-הספורט השסוסי לשחק של עצי
ריוס קילומטרים ונתכבד כחואר של "רבן
התליכה".

הסאיר אחרי הוריו יסופים שתמד
בהם. אשה אלמנה ושני יתומים.
זרבו האחרונה

לפני. בית פרדס בנס-ציונה בתאספו
מאות אנשים. סממרת נוסרים ציפורים
בספרם. ראשון לספריהים — סר הרצל
הוכברג. יורד ועד המוסדה:

...את המדעס הרביעי שורר כאן מצב
של חסריות איכות. חסרעני רכות בנסר
ציונה בסדר העבודה העברית והסממית
העברית. עתה עם התכנס והצירות בלונר
דך התגבר על הסיירה. ולא ססת גם על

בספריהם. מספר קשה פוגר עתה על
הספריות העברית. עול המסים גופל
בנסל ככד עליצו. וקשה פחד לסלם גם את
ספריהם. הכבדים. אולם בלא זאת אין
לנו קיום. אני פוכרשים להתאמץ לשמור.
ידינו המסמסר. חסרבים כי בנסר
גורם בכל האמצעים עד אם נשיג את
המסמרת.

בספרי אל השלטונות האנגלים סנה
יורד העד. לאסור: דרסנו לסבר את
המשפחת הערבית במסרם ולפתח במקומה
צעים המורים בגר הפרדסנים הערבים
שבדרך לבית-הספר. כי בשמחה יש קי
הספריהם.

בכדור אל כפר-החרוץ אשר: "אכן
צור לנר. אולם הצורה לא מספיקה. כי
עתה רוצים להפחית את המספחת. בגר
ציונה מסתרעים שסת אלפים דונם פרדס
בספונה גרמים. ובניגודם פרדסי ערבים.
ואלפי פרדלים יעשרים עובדים כאן. אחר
יות גולה מסלת עליצו.

סר ברוילי. מספחת פועלי בנס-ציונה.
אשר:
בנס-ציונה נסתה כאספים יוצאים מן
הכלל לשמן העבודה העברית וראיה היא
לעורה יותר גדולה.

הספיד עוד הרב המספרי. ר" יעקב
ליפשיץ.
כסעה זו לפנה"צ זהה תחלוה לסור
שבת רחובות. בה כור קבר לספרים.
ברחובות בתפרסם פועות-אבל מסעם
המספחת המוסדות. הסופרים המוספים
מכבי רחובות. ועד שסנת שפריים ורעה
המספחת. כסאי יורד פרחים. מסלת של
המכבי-הצורף. שוררים מספנים וכל בני
שפריים.

תחלוה המספחה דרסה לבית-העליון.
ר" יעקב לרד. יורד ועד מוסנת כפר
אחר. ספר לסופרנו הצהרה זו:

...יש בידעני ירעה כדורה ומספסת כי
הערבים מתכוננים להפריע בגר עמדותנו
בכפר-החרוץ ובנס-ציונה. מאחר שעברנו
לעבודה עברית כסאת אחוים. ואפנם
כאלה זו קשה וכראבה היא מאחר שסנה
ססחים של פורסיו ספריים בפרדסי
ערבים. היום סגד המוסדות העליונים
אדים הוא. בימים האחרונים סטר כאן
סנה נוסרים סגסורי ספריה-ספר. דרשי
תנו במספחה היא כי תמוסדות יכוא לעד
ר" המוסדות. כי בריה אחרת אין:
עזרה או תונות המוסדות...

התקירה

כלבי המספחה תליכו מסקם הרצה
עד לתלי המסדות החונים ליד נס-
ציונה. מכאן נעלם העקבות.

ההודעה הרשמית על הרצח

ההודעה הרשמית על רצח הסופר
קאה אומרת:
אלמנו ירה בחצות ליל אומלל לתוך
החלונות של בית בנס-ציונה אליהו אפי
סלרוד בורה הנפצע פגעים מסוכנים ושני
ילדיו. בגיל 16 ו-14. נספד באופן קל.
נוסר יתדיו בשם סעדיה קאה סכא לעד
ר"ס גורה וסת. כלבי המספחת תובאו
למסקם.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

לרית סעדיה קאה איך בוצעה התנקשות-הדמים

סעדיה קאה, שהיה שומר יומי בפרדס נס'ציונה, תתגורר בבית הקצוני של המושבה, השייך לבעל הפרדס טונים. המרצחים — כ"6—7 אנשים — עברו את הפרדס, נגשו ב-11:20 לחלון הצפוני, ירו לתוכו יריה אחת ופגעו בסעדיה, שעמד להתפשט ולשכב לישון. חברו של סעדיה, זלמן קרופ, שאף הוא שומר יומי וגר באותו חדר, השתטח מיד על הארץ. המרצחים ירו יריה נוספת מרובה ציד, שהאירה את החדר כולו. הם שברו כמה שלבים מאשנב התרים, פנו מזרחה לבית ושברו את הזגוגות בדלת והחלו להמטיר אש על צוואו של אבסלרד, הנמצא במרדף 3—4 מטר מן הבית. בצדוף אבסלרד רוד היו הילדים ישנים וההורים עספו בהכנת צידה למחרת. עם התחלת היריות השתטחו על הארץ. הצדוף מנוקב ככבד. השמיכה בה התכסו הילדים מנוקבת. כחזה הצדוף מתריד. מכל בני המשפחה ניצלה אך האם לפגיעה.

על זלמן קרופ, שרצה לקפוץ דרך חלון ישני החוצה, הומטרו יריות. לישמע היר דיות באו נוטרי המושבה, ביניהם הנהג אהרן מינץ, שהבחין במרחק קטן 6—7 ערכים. הם צעקו: „תעל ואיכופאר!“ וגמלטו.

במקום הועמד משמר שוטרים בריטים ונוטרים. עמדו להביא את כלבי המיטרה.

מועצת נס'ציונה הכרזת על ביטול מלאכה מ-8 עד 1.

סעדיה קאה — בנו של דוד קאה משעריסדרחובות, בן 30. עלת לארץ לפני 17 שנה. הנית 2 ילדים.

לרית סעדיה קאה יצאה אתמול ב-10 מבית ועד המושבה בנס'ציונה. נתאספו מאות מלווים מן המושבה והסביבה. הס' פיד יו"ר ועד המושבה, הרצל הוכברג, שעמד על מצבה המיוחדת של נס'ציונה ועל המשבר הקשה העובר עליה, בנשאה בעול כבד של מסי בטחון. 6000 דונם מפוזרים בין פרדסים ושכונות של ערבים, ודרושה אחריות מרובה והתאמצות לשמירת אלפי פועלים. העזרה מ„כופר הישוב“ איננה מספיקה, כי נס'ציונה נמצאת בחזית ממש ודרושה הגברת מתמר דת של השמירה. הנואם פנה לשלטונות בדרישו לאהון באמצעים חמורים כלפי הפרדסים הערבים המתוים לניג'מרצחים וכלפי בעליהם. קרא לאחוד הכוחות, שדק בו נתגבר בימים הקשים העוברים עלינו.

בשם מועצת הפועלים דיבר הח' ברי זילי, ואחריו — רב המושבה מר ליפ' שיין. הגויות הועברת לקבורה לרחובות, בלויות קהל רב וכאיזכות המוסדות. ב-11 הובא הארון לרחובות והושם בבית תלמודהתורה בשערים. הספידו מאיר מזרחי ודוד נדב. ליד בית הכנסת אמרו קדיש. ליד „מועצת המושבה הס' פיד יו"ר המועצה י. גורודיסקי, שדרש בין שאר דבריו הגברת האחריות מצד תושבי המושבה לשמירת האזרחות. הקבר נכרה בשורת קבר האחים.

מקום האסון בנס'ציונה — מערבית-דרומית למושבה, ליד הכביש המוליך לבית עובד ועינות מן הצד הצפוני. מהצה הדרומי — קצה פרדסו של טונים.

סיקור הלווית סעדיה קאה

עיתון דבר, 13 בפברואר 1939

מוזכר באתר יזכור

מקור: הספרייה הלאומית

מוזכר שעלה לארץ לפני 17 שנה-

1922 בדומה לאתר יזכור

סעדיה קהא- תמצית קטעי עיתונות

מקור: עיתוני דבר והבקר הארץ והמשקיף, 12-13 פברואר 1939, הספרייה הלאומית

סעדיה קהא היה חבר נאמן ומסור ב"מכבי יהודה רחובות" ואירגן את בני שכונתו שעריים להצטרף לקבוצה. הוא היה שחקן כדורגל בקבוצת "מכבי רחובות" וגם זכה בתחרות הליכה ל-20 ק"מ וקיבל תואר "רבן ההליכה". סעדיה קהא, שנודע כשומר אמיץ, היה חבר ב"ארגון השומרים" ושמר כשנתיים בכפר אהרון, הסמוך לנס ציונה. בליל 12 בפברואר 1939 שמר, יחד עם חברו זלמן קרופ, בצריף העץ השייך למשפחת טוניס בשכונת הצריפים שמדרום נס ציונה. בשעה 11.20 בלילה, ניגשו ששה- שבעה ערבים מזויינים אל חלון הצריף ודפקו בו דפיקה קלה. סעדיה קהא ממקומו, הוא נורה מיד במספר יריות ונפגע משני כדורים- בלב ובזרוע. הוא מת במקום וגופתו הועברה לבי"ח הדסה בת"א. חברו לשמירה השתטח והציל את חייו והפורעים המשיכו לירות גם על דיירי הצריף השכן של משפחת אקסלרוד – שחלקם נפצעו. מחקירת המשטרה עלה כי עקבות המרצחים הובילו לשכונת הפחים הבדואית טרבלוס שליד נס ציונה. הלווייתו החלה ב"בית הפרדס" בנס ציונה, בה הוכרז על ביטול מלאכה מ 8 עד 1, בהשתתפות מאות אנשים, שם הספידו אותו יו"ר ועד המושבה, נציג מועצת הפועלים והרב המקומי. משם יצא מסע ההלוויה לעיר מגוריו- רחובות. תחילה לבית הכנסת "תלמוד תורה" בשעריים- שם נישאו הספדים ע"י חברים, מוכתר שעריים ויו"ר המועצה. הוא נקבר בשורת קבר האחים בבית העלמין ברחובות. סעדיה בן 34 בנופלו הניח זוג הורים, אלמנה ושני ילדים.

"כִּי מֵדִי דְבָרִי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

תמונת סעדיה קהא

מקור: בני המשפחה

עץ המשפחה

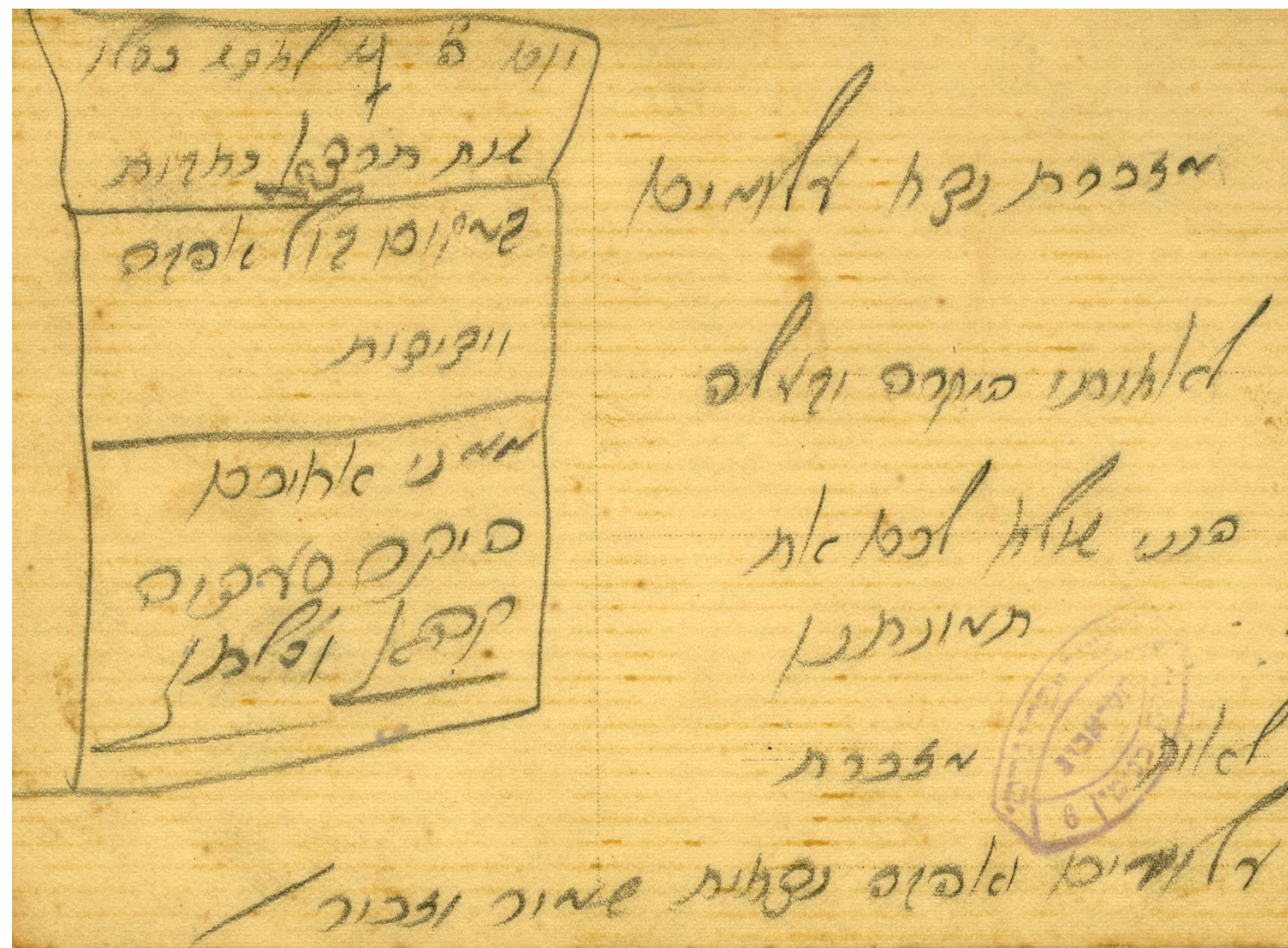
<https://www.geni.com/family-tree/index/6000000214147318834>

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

תמונה, עם אשתו שושנה, ששלח סעדיה לאחותו יונה בשנת 1931

מקור: בני המשפחה

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)